

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 juli 2015

WETSONTWERP

**tot verhoging van de wettelijke leeftijd voor
het rustpensioen, de voorwaarden voor de
toegang tot het vervroegd pensioen en de
minimumleeftijd voor het overlevingspensioen**

AMENDEMENTEN

ingediend in plenaire vergadering

Zie:

Doc 54 **1180/ (2014/2015):**

- 001: Wetsontwerp.
- 002 en 003: Amendementen.
- 004: Verslag.
- 005: Texte adopté par la commission.
- 006 en 007: Amendementen.
- 008: Advies van de Raad van State.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 juillet 2015

PROJET DE LOI

**visant à relever l'âge légal de la pension de
retraite, les conditions d'accès à la pension
de retraite anticipée et l'âge minimum de la
pension de survie**

AMENDEMENTS

déposés en séance plénière

Voir:

Doc 54 **1180/ (2014/2015):**

- 001: Projet de loi.
- 002 et 003: Amendements.
- 004: Rapport.
- 005: Tekst aangenomen door de commissie.
- 006 et 007: Amendements.
- 008: Avis du Conseil d'État.

Nr. 87 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 39

Dit artikel aanvullen met het volgende lid:

“Deze bepaling zal in werking treden op de tiende dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.”

VERANTWOORDING

De maatregel als bepaald bij artikel 39, 2°, treedt retroactief in werking op 1 januari 2015.

Die bepaling is niet in overeenstemming met het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten, wat inhoudt dat een wettelijke bepaling niet mag worden toegepast op handelingen of op feiten die hebben plaatsgevonden vóór de inwerkingtreding ervan. Het is de bedoeling de burger te waarborgen dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat hij de gevolgen van een bepaalde handeling op het ogenblik dat ze wordt gesteld, kan voorzien.

Volgens eensluidende rechtspraak van het Grondwettelijk Hof gelden op dat beginsel de volgende uitzonderingen:

- wanneer de terugwerkende kracht noodzakelijk is om een doelstelling van algemeen nut te verwezenlijken; of
- wanneer dwingende redenen van algemeen belang het optreden van de wetgever verantwoorden waarbij dan afbreuk wordt gedaan aan de aan iedereen geboden rechtswaarborgen.

De indieners van het wetsontwerp verantwoorden de terugwerkende kracht als volgt:

“1 januari 2015 [stemt overeen] met de datum van inwerkingtreding van de wetten die in de drie wettelijke pensioenstelsels de overgangsuitkering ingevoerd hebben” (zie memorie van toelichting).

De gemachtigde van de regering heeft de volgende preciseringen toegevoegd:

“Toutes les dispositions concernant l'allocation de transition et qui ont un effet rétroactif au 1er janvier 2015 sont des dispositions qui apportent uniquement un éclaircissement aux règles applicables en matière de pension de survie et

N° 87 DE MME **FONCK**

Art. 39

Compléter cet article par l'alinéa suivant:

“Cette disposition entrera en vigueur le dixième jour qui suit la publication de la présente loi au Moniteur belge”.

JUSTIFICATION

La mesure prévue à l'article 39, 2° rétroagit au 1^{er} janvier 2015.

Cette disposition n'est pas conforme au principe de non-rétroactivité des lois, lequel implique qu'une disposition législative ne puisse pas être appliquée à des actes ou à des faits qui se sont déroulés avant son entrée en vigueur. L'objectif est de garantir au citoyen que le contenu du droit est prévisible et accessible, ce qui lui permet de prévoir les conséquences d'un acte déterminé au moment où il est posé.

Selon une jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle, ce principe connaît les exceptions suivantes:

- Lorsque la rétroactivité est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général; ou
- Lorsqu'il existe des motifs impérieux d'intérêt général justifiant l'intervention du législateur, laquelle porte atteinte aux garanties juridictionnelles offertes à tous.

Les auteurs du projet de loi justifient la rétroactivité comme suit:

“La date du 1^{er} janvier 2015, correspond à la date d'entrée en vigueur des lois qui ont instauré l'allocation de transition dans les trois régimes légaux de pension” (voy. Exposé des motifs).

Le délégué a apporté les précisions suivantes:

“Toutes les dispositions concernant l'allocation de transition et qui ont un effet rétroactif au 1^{er} janvier 2015 sont des dispositions qui apportent uniquement un éclaircissement aux règles applicables en matière de pension de survie et

d'allocation de transition à partir du 1er janvier 2015. En effet, ces dispositions n'apportent aucune restriction aux droits des intéressés et ne sont dès lors pas moins favorables que les règles actuelles étant donné que ce sont les mêmes règles qui sont d'application [...]”.

Noch in de memorie van toelichting, noch in de – tegenstrijdige – beweringen van de gemachtigde van de regering is duidelijk waarom die terugwerkende kracht noodzakelijk zou zijn voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen nut.

Voorts stelt de Raad van State vast dat artikel 39, 2°, een nieuwe maatregel is die restrictiever is dan de vigerende regelgeving, wat de afgevaardigde zelf heeft bevestigd. Anders dan wat de indieners van de tekst verklaren, gaat het dus niet om een louter informatieve maatregel op grond waarvan de terugwerkende kracht gerechtvaardigd zou zijn.

Deze bepaling doet afbreuk aan de rechten en de rechtmatige verwachtingen van de begunstigten van sociale uitkeringen; daardoor wordt ook afbreuk gedaan aan het beginsel van de rechtszekerheid. Bijgevolg moet het advies van de Raad van State worden gevolgd en moet de inwerkingtreding ervan worden gewijzigd.

d'allocation de transition à partir du 1^{er} janvier 2015. En effet, ces dispositions n'apportent aucune restriction aux droits de l'intéressé et ne sont dès lors pas moins favorables que les règles actuelles étant donné que ce sont les mêmes règles qui sont d'application [...]

Ni l'exposé des motifs, ni les affirmations – contradictoires – du délégué ne font apparaître en quoi la rétroactivité serait indispensable à la réalisation d'objectif d'intérêt général.

Par ailleurs, le Conseil d'État constate que l'article 39,2° constitue une nouvelle mesure qui est plus restrictive que la réglementation existante, ce que le délégué a lui-même confirmé. Contrairement à ce que les auteurs du texte soutiennent, il ne s'agit donc pas d'une mesure purement informative qui justifierait la rétroactivité.

Cette disposition porte atteinte de façon injustifiée aux droits et attentes légitimes des bénéficiaires des prestations de sécurité sociale et, ce faisant, au principe de sécurité juridique. Il convient dès lors de se conformer à l'avis du Conseil d'État à ce sujet et de modifier son entrée en vigueur.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 88 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 24

Paragraaf 4 aanvullen met wat volgt:

“Deze bepaling treedt in werking op de tiende dag die volgt op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.”.

VERANTWOORDING

De bij artikel 24 beoogde maatregel treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2015.

Overigens stelt de Raad van State vast dat artikel 24 een nieuwe maatregel is die restrictiever is dan de vigerende regelgeving, wat de afgevaardigde zelf heeft bevestigd. Anders dan wat de indieners van de tekst verklaren, gaat het dus niet om een louter informatieve maatregel op grond waarvan de terugwerkende kracht gerechtvaardigd zou zijn.

Zie ook de verantwoording van amendement nr. 87.

N° 88 DE MME **FONCK**

Art. 24

Compléter le § 4 proposé comme suit:

“Cette disposition entrera en vigueur le dixième jour qui suit la publication de la présente loi au Moniteur belge”.

JUSTIFICATION

La mesure prévue à l'article 24 rétroagit au 1^{er} janvier 2015.

Par ailleurs, le Conseil d'État constate que l'article 24 constitue une nouvelle mesure qui est plus restrictive que la réglementation existante, ce que le délégué a lui-même confirmé. Contrairement à ce que les auteurs du texte soutiennent, il ne s'agit donc pas d'une mesure purement informative qui justifierait la rétroactivité.

Voir aussi la justification de l'amendement n° 87.

Catherine **FONCK** (cdH)

Nr. 89 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 25

Dit artikel aanvullen met het volgende lid:

“Deze bepaling treedt in werking op de tiende dag die volgt op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.”.

VERANTWOORDING

De bij artikel 25 beoogde maatregel treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2015.

Overigens stelt de Raad van State vast dat artikel 25 een nieuwe maatregel is die restrictiever is dan de vigerende regelgeving, wat de afgevaardigde zelf heeft bevestigd. Anders dan wat de indieners van de tekst verklaren, gaat het dus niet om een louter informatieve maatregel op grond waarvan de terugwerkende kracht gerechtvaardigd zou zijn.

Zie ook de verantwoording van amendement nr. 87.

N° 89 DE MME **FONCK**

Art. 25

Compléter cet article par l’alinéa suivant:

“Cette disposition entrera en vigueur le dixième jour qui suit la publication de la présente loi au Moniteur belge”.

JUSTIFICATION

La mesure prévue à l’article 25 rétroagit au 1^{er} janvier 2015.

Par ailleurs, le Conseil d’État constate que l’article 25 constitue une nouvelle mesure qui est plus restrictive que la réglementation existante, ce que le délégué a lui-même confirmé. Contrairement à ce que les auteurs du texte soutiennent, il ne s’agit donc pas d’une mesure purement informative qui justifierait la rétroactivité.

Voir aussi la justification de l’amendement n° 87.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 90 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 40

Dit artikel aanvullen met het volgende lid:

“Deze bepaling treedt in werking op de tiende dag die volgt op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.”.

VERANTWOORDING

De bij artikel 40 beoogde maatregel treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2015.

Overigens stelt de Raad van State vast dat artikel 40 een nieuwe maatregel is die restrictiever is dan de vigerende regelgeving, wat de afgevaardigde zelf heeft bevestigd. Anders dan wat de indieners van de tekst verklaren, gaat het dus niet om een louter informatieve maatregel op grond waarvan de terugwerkende kracht gerechtvaardigd zou zijn.

Zie ook de verantwoording van amendement nr. 87.

N° 90 DE MME **FONCK**

Art. 40

Compléter cet article par l’alinéa suivant:

“Cette disposition entrera en vigueur le dixième jour qui suit la publication de la présente loi au Moniteur belge”.

JUSTIFICATION

La mesure prévue à l’article 40 rétroagit au 1^{er} janvier 2015.

Par ailleurs, le Conseil d’État constate que l’article 24 constitue une nouvelle mesure qui est plus restrictive que la réglementation existante, ce que le délégué a lui-même confirmé. Contrairement à ce que les auteurs du texte soutiennent, il ne s’agit donc pas d’une mesure purement informative qui justifierait la rétroactivité.

Voir aussi la justification de l’amendement n° 87.

Catherine **FONCK** (cdH)

Nr. 91 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 2

In het bepaalde onder 4°, in de ontworpen tekst de woorden “63 jaar” vervangen door de woorden “60 jaar”.

VERANTWOORDING

De leeftijds- en loopbaanvoorwaarden werden onlangs fors verhoogd. Het verdient dan ook de voorkeur de huidige voorwaarden te behouden, omdat die beter aangepast zijn aan de lange loopbanen.

De bij dit wetsontwerp vastgestelde regeling is immers theoretisch en haast ontoepasbaar.

Na verloop van jaren wordt het vrijwel onmogelijk, zo niet totaal onmogelijk te voldoen aan de voorwaarden voor een lange loopbaan, die recht geven op een pensioen vóór de pensioengerechtigde leeftijd, onder meer gelet op de huidige eisen inzake opleidingsduur.

N° 91 DE MME **FONCK**

Art. 2

Au 4°, dans le texte proposé, remplacer les mots “63 ans” par les mots “60 ans”.

JUSTIFICATION

Les conditions d'âge et de carrière viennent d'être relevées récemment de façon conséquente. Il convient dès lors de maintenir les conditions actuelles, lesquelles sont mieux adaptées aux carrières longues.

En effet, le dispositif prévu par le présent projet est théorique et pratiquement inapplicable.

Au fil des années, il devient quasiment impossible, voire totalement impossible de rencontrer les conditions de carrière longue qui permettraient de bénéficier d'une pension avant l'âge prévu, notamment compte tenu des exigences actuelles en matière d'éducation.

Catherine **FONCK** (cdH)

Nr. 92 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 2

In het bepaalde onder 4°, in de ontworpen tekst, de woorden “62 jaar en 6 maanden” vervangen door de woorden “61 jaar en 6 maanden”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 91.

N° 92 DE MME **FONCK**

Art. 2

Au 4°, dans le texte proposé, remplacer les mots “62 ans et 6 mois” par les mots “61 ans et 6 mois”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 91.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 93 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 2

In het bepaalde onder 4°, in de ontworpen tekst de woorden “61 jaar” vervangen door de woorden “60 jaar”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 91.

N° 93 DE MME **FONCK**

Art. 2

Au 4°, dans le texte proposé, remplacer les mots “61 ans” par les mots “60 ans”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 91.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 94 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 2

In het bepaalde onder 4°, in de ontworpen tekst, de woorden “43 dienstjaren” vervangen door de woorden “41 dienstjaren”.

VERANTWOORDING

De leeftijds- en loopbaanvoorwaarden werden onlangs fors verhoogd. Het verdient dan ook de voorkeur de huidige voorwaarden te behouden, omdat die beter aangepast zijn aan de lange loopbanen.

De bij dit wetsontwerp vastgestelde regeling is immers theoretisch en haast ontoepasbaar.

Na verloop van jaren wordt het vrijwel onmogelijk, zo niet totaal onmogelijk te voldoen aan de voorwaarden voor een lange loopbaan, die recht geven op een pensioen vóór de pensioengerechtigde leeftijd, onder meer gelet op de huidige eisen inzake opleidingsduur.

N° 94 DE MME **FONCK**

Art. 2

Au 4°, dans le texte proposé, remplacer les mots “43 années de service” par les mots “41 années de service”.

JUSTIFICATION

Les conditions de carrière viennent d’être relevées récemment de façon conséquente. Il convient dès lors de maintenir les conditions actuelles, lesquelles sont mieux adaptées aux carrières longues.

En effet, le dispositif prévu par le présent projet est théorique et pratiquement inapplicable.

Au fil des années, il devient quasiment impossible, voire totalement impossible de rencontrer les conditions de carrière longue qui permettraient de bénéficier d’une pension avant l’âge prévu, notamment compte tenu des exigences actuelles en matière d’éducation.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 95 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 2

In het bepaalde onder 4°, in de ontworpen tekst, de woorden “42 dienstjaren” vervangen door de woorden “41 dienstjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 95 DE MME **FONCK**

Art. 2

Au 4°, dans le texte proposé, remplacer les mots “42 années de service” par les mots “41 années de service”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 96 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 18

In het bepaalde onder 6°, in het ontworpen onderdeel 5°, de woorden “44 kalenderjaren” vervangen door de woorden “42 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 96 DE MME **FONCK**

Art. 18

Au 6°, dans le 5° proposé, remplacer les mots “44 années civiles” par les mots “42 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 97 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 18

In het bepaalde onder 6°, in het ontworpen onderdeel 4°, b, de woorden “61 jaar” vervangen door de woorden “60 jaar”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 97 DE MME **FONCK**

Art. 18

Au 6°, dans le 4, b° proposé, remplacer les mots “61 ans” par les mots “60 ans”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 98 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 18

In het bepaalde onder 6°, in het ontworpen onderdeel 4°, b, de woorden “42 kalenderjaren” vervangen door de woorden “41 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 98 DE MME **FONCK**

Art. 18

Au 6°, dans le 4°, b proposé, remplacer les mots “42 années civiles” par les mots “41 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 99 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 18

In het bepaalde onder 6°, in het ontworpen onderdeel 4°, a, de woorden “43 kalenderjaren” vervangen door de woorden “41 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 99 DE MME **FONCK**

Art. 18

Au 6°, dans le 4°, a proposé, remplacer les mots “43 années civiles” par les mots “41 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 100 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 28

In het bepaalde onder 4°, in het ontworpen artikel 92ter, de woorden “42 kalenderjaren” vervangen door de woorden “41 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 100 DE MME **FONCK**

Art. 28

Au 4°, dans le § 2ter proposé, remplacer les mots “42 années civiles” par les mots “41 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 101 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 28

In het bepaalde onder 4°, in het ontworpen artikel 92^{ter}, in het tweede en het derde lid telkens het onderdeel 3° weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 101 DE MME **FONCK**

Art. 28

Au 4°, dans le § 2^{ter} proposé, dans les alinéas 2 et 3, supprimer chaque fois le 3°.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 102 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 28

In het bepaalde onder 4°, in het ontworpen artikel 92ter, de woorden “44 kalenderjaren” vervangen door de woorden “42 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 102 DE MME **FONCK**

Art. 28

Au 4°, dans le § 2ter proposé, remplacer les mots “44 années civiles” par les mots “42 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 103 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 28

In het bepaalde onder 4°, de woorden “43 kalenderjaren” vervangen door de woorden “42 kalenderjaren”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 94.

N° 103 DE MME **FONCK**

Art. 28

Au 4°, remplacer les mots “43 années civiles” par les mots “42 années civiles”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 94.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 104 VAN MEVROUW FONCK

Art. 2

Het onderdeel 5° weglaten.

VERANTWOORDING

Dit en de volgende amendementen strekken tot weglating van alle bepalingen in verband met de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd en de erop betrekking hebbende loopbaanvoorwaarden.

Veeleer dan zich uitsluitend op de leeftijd toe te spitsen – hoewel de effectieve gemiddelde pensioneringsleeftijd in België 59 jaar is, één van de laagste in Europa –, dient men prioritair te werken op de verhoging van de arbeidsparticipatie van de 55- tot 65-jarigen en aldus de effectieve pensioneringsleeftijd op te trekken, zodat hij 65 jaar benadert.

Men dient een verrekend beleid te voeren met *incentives* en positieve maatregelen die aansturen op kwalitatieve aanpassingen van het loopbaaneinde, alsook maatregelen waarmee de werkgevers oudere werknemers aan het werk kunnen houden.

Zoals de experts van de Commissie Pensioenhervorming hebben aangetoond, zal de verhoging van de pensioenleeftijd tot 67 jaar tot gevolg hebben dat enerzijds het aantal pensioengerechtigden naar gelang van het scenario met 7 à 12 % afneemt, en dat anderzijds het aantal gevallen van parallelle uitstap uit de arbeidsmarkt fors zal toenemen (richting werkloosheid, tijdskrediet, loopbaanonderbreking en invaliditeit). Aangaande de invaliditeit heeft de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg onlangs aangegeven dat het aantal mensen in invaliditeit almaar blijft toenemen (bijna 22 % tussen 2008 en 2013). Ook Securex (organisatie die gespecialiseerd is in *Human Resources*) merkt op dat het percentage langdurige invaliditeit significant is gestegen. Die toename is volgens Securex direct gerelateerd aan de verplichting om langer te werken.

Bovendien brengt de verhoging ongelijkheden ten opzichte van de vrouwen met zich mee. Drie op vier vrouwen halen immers geen loopbaan van 42 jaar, de periodes van gelijktelling inbegrepen. Zij zullen dus genoopt zijn te werken tot voorbij de leeftijd van de vervroegde pensionering (63 jaar). Op die leeftijd komt 60 % van hen ook niet tot een loopbaan van 38 jaar. Zij zullen genoopt zijn te werken tot 67 jaar. Daarenboven komen 8 op 10 vrouwen niet tot een loopbaan

N° 104 DE MME FONCK

Art. 2

Supprimer le 5°.

JUSTIFICATION

Le présent amendement ainsi que ceux qui suivent, visent à supprimer toutes les dispositions se rapportant au relèvement de l'âge légal de la pension et des conditions de carrière y afférentes.

Plutôt que de se focaliser uniquement sur l'âge, alors même que l'âge de départ moyen effectif à la pension est de 59 ans en Belgique, un des plus bas en Europe, il convient d'agir en priorité sur l'augmentation du taux d'emploi des 55-65 ans et relever ainsi l'âge de départ effectif à la pension pour le rapprocher des 65 ans.

Une politique ambitieuse doit être déployée avec des mesures incitatives et positives visant des aménagements qualitatifs des fins de carrière, ainsi que des mesures permettant aux employeurs de maintenir les travailleurs âgés.

Comme démontré par les experts de la Commission de réformes des pensions, le recul de l'âge de la pension à 67 ans aura comme conséquence, d'une part, une baisse du nombre de bénéficiaires de la pension de l'ordre de 7 à 12 % selon les scénarios, et d'autre part, une forte augmentation des sorties parallèles (vers le chômage, le crédit-temps, l'interruption de carrière et l'invalidité). Concernant l'invalidité, la Direction Générale Humanisation du SPF Emploi indiquait récemment que le nombre de personnes en invalidité ne cesse de croître (près de 22 % entre 2008 et 2013). De même, Securex (société spécialisée en Ressources Humaines) relève que le nombre d'invalidité de longue durée a augmenté de façon significative. Cette augmentation est en lien direct avec l'obligation de travailler plus longtemps selon Securex.

En outre, le relèvement entraîne des inégalités à l'encontre des femmes. En effet, trois femmes sur quatre n'arrivent pas à une carrière de 42 ans, périodes assimilées comprises. Elles seront donc contraintes de travailler au-delà de l'âge de la pension anticipée à 63 ans. A cet âge, 60 % des femmes n'arrivent pas non plus à une carrière de 38 ans. Elles seront obligées de travailler jusqu'à 67 ans. En outre, 8 femmes sur 10 n'arrivent pas à une carrière de 44 ans (J. BERGHMAN,

van 44 jaar (J. Berghman, H. Peeters en A. Mutsaerts, De pensioenbescherming in België: overzicht in uitdagingen, in P. D'Hoine en B. PATTYN (uitg.), Over de grenzen en generaties heen – XXI Lessen voor de eenentwintigste eeuw, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2012, blz. 111).

H. PEETERS en A. MUTSAERTS, De pensioenbescherming in België: overzicht en uitdagingen, in P. D'HOINE en B. PATTYN (eds.), Over de grenzen en generaties heen – XXI Lessen voor de eenentwintigste eeuw, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2012, p. 111) .

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 105 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 12

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 104.

N° 105 DE MME **FONCK**

Art. 12

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 104.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 106 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 28

Het onderdeel 1° weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 104.

N° 106 DE MME **FONCK**

Art. 28

Supprimer le 1°.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 104.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 107 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 19

Het eerste lid, 1°, vervangen door wat volgt:

“1° de opzeggingstermijn heeft een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van deze wet of de door de opzeggingsvergoeding gedekte periode heeft een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van deze wet;”.

VERANTWOORDING

De in uitzicht gestelde regeling moet worden gewijzigd omdat ze niet overeenstemt met het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten, zoals de Raad van State aangeeft in zijn advies nr. 57-658/1-2.

Het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten impliceert dat een wet niet kan worden toegepast op handelingen of feiten die vóór de inwerkingtreding ervan hebben plaatsgevonden. Anders gesteld: het is de bedoeling de burger te waarborgen dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat hij de gevolgen van een welbepaalde handeling kan voorzien op het ogenblik dat ze wordt gesteld.

Volgens eensluidende rechtspraak van het Grondwettelijk Hof gelden op dat beginsel twee uitzonderingen:

➤ wanneer de terugwerkende kracht onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang; of

➤ wanneer er dwingende redenen van algemeen belang bestaan die het optreden van de wetgever verantwoorden, waarbij dan afbreuk wordt gedaan aan de aan iedereen geboden rechtswaarborgen.

Bij gebrek aan een relevante verantwoording houdt de ontworpen bepaling een onverantwoorde schending in van de gewettigde rechten en verwachtingen van de werknemers en, derhalve, van het beginsel van rechtszekerheid. Voorts is ze niet billijk ten opzichte van de overgangsmaatregelen waarin is voorzien voor de werknemers van de overheidssector en voor de zelfstandigen.

N° 107 DE MME **FONCK**

Art. 19

Remplacer l'alinéa 1^{er}, 1°, comme suit:

“1° le préavis a débuté avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi ou la période couverte par l'indemnité de préavis a débuté avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi”.

JUSTIFICATION

Il convient de modifier le dispositif mis en place, dès lors qu'il n'est pas conforme au principe de non-rétroactivité de la loi, comme indiqué par le Conseil d'État dans son avis n°57 658/1-2.

Le principe de non-rétroactivité des lois implique qu'une loi ne puisse pas être appliquée à des actes ou à des faits qui se sont déroulés avant son entrée en vigueur. En d'autres termes, il s'agit de garantir au citoyen que le contenu du droit soit prévisible et accessible, de sorte qu'il puisse prévoir les conséquences d'un acte déterminé au moment où il est posé.

Selon une jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle, ce principe connaît les exceptions suivantes:

➤ Lorsque la rétroactivité est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général; ou

➤ Lorsqu'il existe des motifs impérieux d'intérêt général justifiant l'intervention du législateur, laquelle porte atteinte aux garanties juridictionnelles offertes à tous.

En l'absence de justification pertinente, cette disposition constitue une atteinte injustifiée aux droits et attentes légitimes des travailleurs et, ce faisant, au principe de sécurité juridique. Par ailleurs, elle n'est pas équitable par rapport aux mesures transitoires prévues pour les travailleurs du secteur public et les travailleurs indépendants.

Ten slotte heeft deze bepaling een beperkte draagwijdte, aangezien ze alleen toepasselijk is op de werknemers voor wie lange opzeggingstermijnen (meer dan 156 weken) gelden. Ze zal dus geen betrekking hebben op de overgrote meerderheid van de ontslagen werknemers.

Aangezien de Raad van State zich over dat aspect niet specifiek heeft uitgesproken, moet het hem worden voorgelegd opdat hij de aangelegenheid kan onderzoeken.

Enfin, cette disposition a une portée limitée dans la mesure où elle ne s'applique qu'aux travailleurs bénéficiant de longs délais de préavis (plus de 156 semaines). La grande majorité des travailleurs licenciés ne sont donc pas concernés.

Vu que le Conseil d'État ne s'est pas prononcé spécifiquement sur ce point, il convient de le saisir afin qu'il puisse examiner la question.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 108 VAN MEVROUW **FONCK**Art. 10/1 (*nieuw*)**Een artikel 10/1 invoegen, luidende:**

“Bij overlijden van de werknemer wordt aan de langstlevende echtgenoot zonder persoonlijke loopbaan die niet opnieuw in het huwelijk is getreden, die niet aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet en die één of meer kinderen ten laste heeft, automatisch een verhoogde overgangsuitkering toegekend, totdat hij aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet.

Bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning het bedrag van de vermeerdering van de overgangsuitkering, rekening houdend met de financiële situatie van de langstlevende echtgenoot en met de kosten die gepaard gaan met de handicap van een of meer ten laste zijnde kinderen.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt rekening te houden met de specifieke situatie van de langstlevende echtgenoten die geen beroepsloopbaan hebben.

Momenteel kan de langstlevende echtgenoot die niet aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet, een tijdelijke “overgangsuitkering” genieten zolang hij of zij niet opnieuw in het huwelijk treedt. Die overgangsuitkering wordt gedurende 24 of 12 maanden uitbetaald, naar gelang van de ten laste vallende kinderen voor wie het recht op kinderbijslag bestaat.

Na afloop van de door de overgangsuitkering gedekte periode (dus na één of twee jaar) kan de langstlevende echtgenoot, indien hij geen werk heeft gevonden, onmiddellijk in aanmerking komen voor een werkloosheidsuitkering, zonder wachttijd, alsook voor begeleiding bij het zoeken naar werk. In dat geval zijn de dwingende regels inzake activering op hem van toepassing. Hij moet met andere woorden actief meewerken aan de begeleiding en aan de hem voorgestelde opleidingen en zelf actief op zoek gaan naar werk. De uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen wordt opgeschort als de langstlevende echtgenoot onvoldoende inspanningen levert om werk te zoeken, als hij verantwoordelijk is voor de mislukking van een inschakelingstraject enzovoort.

N° 108 DE MME **FONCK**Art. 10/1 (*nouveau*)**Insérer un article 10/1, rédigé comme suit:**

“Art. 10/1. Au décès du travailleur, le conjoint survivant sans carrière personnelle, non remarié, qui ne remplit pas les conditions pour bénéficier d’une pension de survie et qui a à sa charge un ou plusieurs enfant(s), se verra automatiquement octroyer une allocation de transition majorée et ce, jusqu’à ce qu’il remplisse les conditions pour bénéficier d’une pension de survie.

Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi détermine le montant de la majoration de l’allocation de transition en tenant compte de la situation financière du conjoint survivant et des frais afférents au statut d’handicap d’un ou des enfants dont il a la charge”.

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à prendre en considération la situation spécifique des conjoints survivants veufs qui n’ont pas de carrière personnelle.

Actuellement, le conjoint survivant qui ne remplit pas les conditions pour bénéficier d’une pension de survie pourra bénéficier, aussi longtemps qu’il n’est pas remarié, d’une “allocation de transition” temporaire. Cette pension de transition est versée durant 24 mois ou 12 mois en fonction de la charge d’enfant ouvrant le droit aux allocations familiales.

Au terme de la période couverte par l’allocation de transition (donc un ou deux ans), le conjoint survivant, s’il n’a pas trouvé d’emploi, pourra bénéficier immédiatement des allocations de chômage, sans stage, et d’un accompagnement pour trouver un emploi. Dans ce cas, il est soumis aux règles contraignantes d’activation. Concrètement, cela signifie qu’il doit collaborer activement à l’accompagnement et aux formations qui lui sont proposés et il doit chercher lui-même un emploi avec assiduité. Le paiement des allocations de chômage est interrompu si le conjoint survivant ne fournit pas d’efforts suffisants pour trouver un emploi, s’il est responsable de l’échec d’un parcours d’insertion, etc.

Deze maatregel moet de weduwen en de weduwnaars er zogenaamd toe aansporen de arbeidsmarkt op te gaan; objectief bekeken gaat het echter om een werkloosheidsval.

Bij gebrek aan beroepskwalificaties en middelen om te zorgen voor opvang van de jonge en/of gehandicapte kinderen, dreigt die groep mensen immers niet bij machte of zelfs niet in staat te zijn makkelijk een baan te vinden.

De weduwnaars/weduwen zonder persoonlijke loopbaan en met kinderen ten laste zijn ten prooi aan de grillen van de arbeidsmarkt. Zij staan meer bloot aan RVA-sancties wegens familiale en sociale beperkingen, en ontberen mogelijk inkomsten om in de behoeften van hun gezin te voorzien.

Derhalve moet een regeling worden ingesteld die erin bestaat te erkennen dat niet hertrouwde weduwnaars/weduwen zonder persoonlijke loopbaan op een vermeerderde overgangsuitkering recht hebben zolang zij niet voldoen aan de voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op een overlevingspensioen, met dien verstande dat zij de mogelijkheid behouden een aanvullende beroepsbezigheid uit te oefenen.

Voorts ware het verkieslijk het recht op de overgangsuitkering te automatiseren. De bevoegde instanties zouden zulks ambtshalve moeten onderzoeken, en de uitkering zou automatisch moeten worden toegekend met het oog op administratieve vereenvoudiging.

Ten slotte zal het de Koning toekomen het bedrag van de vermeerdering van de overgangsuitkering met name te bepalen naar gelang van de persoonlijke financiële situatie van de langstlevende echtgenoot. De bedoeling is het voordeel van de vermeerdering te beperken tot de weduwnaars/weduwen van wie de persoonlijke financiële situatie precair is. Dat moet voorkomen dat zij in armoede, isolement en moedeloosheid vervallen. Die maatregel zou niet ten goede mogen komen aan de langstlevende echtgenoten wier financiële situatie gunstig is, onder meer wegens een van de overleden echtgenoot afkomstige erfenis.

Cette mesure vise à “encourager” les veufs et veuves sur le marché de l’emploi à travailler. D’apparence neutre, elle constitue en réalité un piège à l’emploi.

En effet, en l’absence de qualifications professionnelles et de moyens pour faire garder les enfants en bas âge et/ou handicapés, ce groupe de personnes risque d’être dans l’incapacité, voire dans l’impossibilité, de trouver aisément un emploi.

Les veufs/veuves sans carrière personnelle et avec des enfants à charge sont soumis aux aléas du marché du travail. Ils sont davantage exposés au risque de sanctions par l’ONEM en raison de contraintes familiales et sociales et peuvent être privés de revenus pour subvenir aux besoins de leur famille.

Il convient dès lors d’instituer un mécanisme consistant à reconnaître aux veufs/veuves sans carrière personnelle et non remarié(e)s le droit à un revenu transitoire majoré aussi longtemps qu’ils/elles ne remplissent pas les conditions pour bénéficier d’une pension de survie et ce, tout en maintenant la possibilité d’exercer une activité professionnelle complémentaire.

Par ailleurs, il serait préférable d’automatiser le droit à l’allocation de transition. Il devrait être examiné d’office par les institutions compétentes et accordé automatiquement à des fins de simplification administrative.

Enfin, il appartiendra au Roi de fixer le montant de la majoration de l’allocation de transition en fonction notamment de la situation financière personnelle du conjoint survivant. L’objectif est de limiter le bénéfice de la majoration aux veufs/veuves dont la situation financière personnelle est précaire et ce, afin d’éviter qu’ils ne tombent dans la pauvreté, l’isolement et le découragement. Cette mesure ne devrait pas bénéficier aux conjoints survivants dont la situation financière est positive en raison notamment d’un héritage provenant du défunt conjoint.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 109 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 35

Dit artikel aanvullen met een tweede en derde lid, luidende:

“Bij overlijden van de werknemer wordt aan de langstlevende echtgenoot zonder persoonlijke loopbaan die niet opnieuw in het huwelijk is getreden, die niet aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet en die één of meer kinderen ten laste heeft, automatisch een verhoogde overgangsuitkering toegekend, totdat hij aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet.

Bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning het bedrag van de vermeerdering van de overgangsuitkering, rekening houdend met de financiële situatie van de langstlevende echtgenoot en met de kosten die gepaard gaan met de handicap van een of meer ten laste zijnde kinderen.”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 108.

N° 109 DE MME **FONCK**

Art. 35

Compléter cet article par un alinéa 2, rédigé comme suit:

“Au décès du travailleur, le conjoint survivant sans carrière personnelle, non remarié, qui ne remplit pas les conditions pour bénéficier d'une pension de survie et qui a à sa charge un ou plusieurs enfant(s), se verra automatiquement octroyer une allocation de transition majorée et ce, jusqu'à ce qu'il remplisse les conditions pour bénéficier d'une pension de survie.

Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi détermine le montant de la majoration de l'allocation de transition en tenant compte de la situation financière du conjoint survivant et des frais afférents au statut d'handicap d'un ou des enfants dont il a la charge”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 108.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 110 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 26

Dit artikel aanvullen met een tweede en derde lid, luidende:

“Bij overlijden van de werknemer wordt aan de langstlevende echtgenoot zonder persoonlijke loopbaan die niet opnieuw in het huwelijk is getreden, die niet aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet en die één of meer kinderen ten laste heeft, automatisch een verhoogde overgangsuitkering toegekend, totdat hij aan de voorwaarden voor een overlevingspensioen voldoet.

Bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning het bedrag van de vermeerdering van de overgangsuitkering, rekening houdend met de financiële situatie van de langstlevende echtgenoot en met de kosten die gepaard gaan met de handicap van een of meer ten laste zijnde kinderen.”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 108.

N° 110 DE MME **FONCK**

Art. 26

Compléter cet article par un alinéa 2, rédigé comme suit:

“Au décès du travailleur, le conjoint survivant sans carrière personnelle, non remarié, qui ne remplit pas les conditions pour bénéficier d’une pension de survie et qui a à sa charge un ou plusieurs enfant(s), se verra automatiquement octroyer une allocation de transition majorée et ce, jusqu’à ce qu’il remplisse les conditions pour bénéficier d’une pension de survie.

Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi détermine le montant de la majoration de l’allocation de transition en tenant compte de la situation financière du conjoint survivant et des frais afférents au statut d’handicap d’un ou des enfants dont il a la charge”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 108.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 111 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 9

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit en de volgende amendementen strekken tot weglating van de bepalingen in verband met de verhoging van de minimumleeftijd voor het overlevingspensioen, omdat de thans vigerende minimumleeftijd van 50 jaar moet worden behouden.

Wat het pensioen betreft, worden vrouwen al op zoveel vlakken ongelijk behandeld:

— hun gemiddelde loopbaan is veel korter dan die van de mannen;

— de uitkering voor tijdskrediet wordt geschrapt, zonder opgave van redenen;

— de inkomensgarantie-uitkering wordt gehalveerd na twee jaar;

— enzovoort.

De nieuwe regeling bestraft de vrouwen, omdat ze gevolgen heeft voor hun situatie (in 2013 was bijna 99 % van alle begunstigden van een overlevingspensioen een vrouw). Dit is dus een forse achteruitgang van hun bij artikel 23 van de Grondwet gewaarborgd fundamenteel recht op sociale zekerheid.

N° 111 DE MME **FONCK**

Art. 9

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Le présent amendement ainsi que les suivants, visent à supprimer les dispositions liées au relèvement de l'âge minimum de la pension de survie. En effet, il convient de maintenir l'âge de 50 ans en vigueur actuellement.

Les femmes font déjà l'objet de nombreuses inégalités en matière de pensions:

— carrière moyenne nettement plus courte que les hommes;

— suppression de l'allocation pour les crédit-temps sans motifs;

— réduction de moitié de l'allocation de garantie de revenu après deux ans;

— etc.

Le nouveau dispositif pénalise les femmes, dès lors qu'il impactera principalement sur leur situation (en 2013, près de 99 % des bénéficiaires des pensions de survie étaient des femmes) et constitue donc un recul significatif de leur droit fondamental à la sécurité sociale, tel que garanti par l'article 23 de la Constitution.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 112 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 21

Het onderdeel onder 1° weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 111.

N° 112 DE MME **FONCK**

Art. 21

Supprimer le 1°.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 111.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 113 VAN MEVROUW **FONCK**

Art. 34

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 111.

N° 113 DE MME **FONCK**

Art. 34

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n°111.

Catherine FONCK (cdH)